

Sindikata osebne asistence (SOA)
Svobodni sindikat Slovenije (SSS)
Dalmatinova 4
1000 Ljubljana

Ljubljana, 27. 2. 2023

Odgovorni z nezainteresiranostjo spodbujajo nezaustavljivo nazadovanje osebne asistence

(izjava za javnost)

V Sindikatu osebne asistence (SOA) in Svobodnem sindikatu Slovenije (SSS), katerega interesna oblika delovanja je SOA, **z ogorčenjem sprejemamo ravnanje številnih zaposlovalcev, ki z izgovorom vse bolj nezadostnega javnega financiranja osebne asistence znižujejo delavska upravičenja**, zlasti pri dopustu, dodatkih in delovnih obveznostih. Hkrati poudarjamo, da brezbriznost odgovornih v državi (predvsem na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – MDDSZ, ki je neposredno pristojno za osebno asistenco, in na ministrstvu za finance – MF, kjer so glavni računovodje in blagajniki za državno ter javno porabo pri nas) do naše dejavnosti, njihova samozadovoljnost glede sistemske umeščenosti osebne asistence in ležernost glede celovite ureditve dolgotrajne oskrbe povzročajo nesprejemljivo nižanje standardov osebne asistence.

Osebna asistenca zagotavlja družbeno solidarnost za čim bolj neodvisno in izpolnjujoče življenje upravičencev do osebne asistence, tj. oviranih in hendikepiranih posameznikov ter posameznikov. Normativna ureditev področja – zlasti na zakonu o osebni asistenci temelječi izvršilni predpis, pravilnik o osebni asistenci, ki (s priznavanjem upravičenih stroškov izvajalcem osebne asistence) bolj ali manj neposredno določa pravice in obveznosti osebnih asistentk in asistentov – poleg v izhodišču spornega outsourcinga osebne asistence v zasebni, nemalokrat izrazito liberaliziran sektor, daje odločevalcem (MDDSZ, MF) dokaj proste roke pri arbitrarnem in slabo utemeljenem zategovanju financiranja ter vsebinskem nižanju realno obstoječih standardov in normativov osebne asistence.

V vse bolj izostreni (makro)ekonomski krizi se učinki in posledice pomanjkanja sredstev vse bolj valijo na posameznice in posameznike na dnu različnih družbenih lestvic, torej tudi osebne asistentke in asistente. Naraščajoča splošna druginja se namreč ne prevaja v izdatnejše financiranje, izvajalci osebne asistence – naši zaposlovalci – pa se tega težkega bremena rešujejo z zniževanjem našega plačila in pravic.

Tako smo tudi v dejavnosti osebne asistence kljub od marca naprej diskretno obljubljenem in malenkostnem dvigu »cene ure storitve osebne asistence«, kakor jo opredeljuje zakonodaja (s 14,26 € na obljubljenih 15,52 €, kar je povsem nezadostno, saj je že 2019 znašala 15 €, preden jo je MDDSZ znižalo in s tem sprožilo kronične težave), ob vsakoletnem usklajevanju višine minimalne plače, pri marsikaterem zaposlovalcu priča poseganju v dosedanjo raven plačila in pravic (zlasti vrste in višine dodatkov, obsega dopusta, delovnih obveznosti in neugodnega delovnega časa, kar se vse odraža tudi v višini plač). Glede na to, da smo osebne asistentke in asistenti pravzaprav delavke in delavci v eni izmed outsourcanih nujnih služb, za katere velja omejitev pravice do odsotnosti z dela ob praznikih v Republiki Sloveniji, ki so določeni kot dela prosti dnevi, in ob drugih, z zakonom določenih dela prostih dnevih, je za nas še posebej boleče nižanje obsega dopusta, ki ga zaradi prevladujoče neenakomerne razporeditve delovnega časa tudi že do sedaj le okrnjeno uveljavljamo. Četudi je MDDSZ te dni na problematiko nižanja delavskih upravičenj v luči zvišanja minimalne plače opozorilo v objavi z naslovom »[Delavke in delavce pozivamo, da preverjajo svoje plačilne liste](#)«, v SOA, kot rečeno, velik del odgovornosti za slabšanje našega delavskega položaja pripisujemo odgovornim v državi.

Prav tako so odgovorni v državi v veliki meri povzročili izrazito slabšanje položaja osebnih asistentk in asistentov v drugem primeru, na katerega obračamo pozornost s to izjavo za javnost: **v zadnjih mesecih so namreč številni med nami doživeli izgubo zaposlitve zaradi državnega administrativnega sankcioniranja izvajalca osebne asistence, katerega posledica je bila izguba statusa izvajalca osebne asistence.** Tako kot smo v SOA med drugim zagovorniki osebne asistence ter upravičenj in standardov naših uporabnikov, smo tudi jasni in neomajni zagovorniki institucionalnih, organizacijskih in poslovnih obveznosti izvajalcev osebne asistence; vendar pa morajo odgovorni v državi izboljšati ureditev in ravnanje v vseh primerih, ko (tudi) terminalno sankcionirajo izvajalce. Zagotoviti morajo zlasti varovanje pravic in položaja osebnih asistentk in asistentov, ki so neposredni izvajalci

osebne asistencе. Konkretno to pomeni, da od MDDSZ pričakujemo, da kršiteljem poslej najprej odvzame status izvajalca osebne asistencе in omogoči nemoten prevzem uporabnikov in asistentov s strani drugih izvajalcev osebne asistencе, in sicer skladno z delovnopravno ureditvijo, ter šele nato ustavi financiranje kršitelja.

V sindikatu vztrajamo, da se mora ureditev izboljšati, pri našem delovnopravnem položaju glede na v preteklosti že vzpostavljene finančne standarde, pri zaščiti uporabnic in uporabnikov ter asistentk in asistentov ob sankcioniranju izvajalcev pa na novo. Osebnim asistentkam in asistentom je treba izboljšati delavski položaj, v nasprotnem bo kadrovski eksodus izvotlil tudi to družbeno potrebno dejavnost. Odgovorni v državi bodo morali storiti vse, kar je v njihovi moči, da se uveljavijo univerzalni standardi in normativi dejavnosti, pa tudi izenači položaj vseh osebnih asistentk in asistentov.

Odločeni smo tudi, da imamo besedo pri določanju standardov našega dela, da se naš položaj uredi s kolektivno pogodbo (za dejavnost osebne asistencе), primarnim normativnim sredstvom socialnega dialoga in socialnega partnerstva. Najprimernejša rešitev glede izvajanja osebne asistencе za SOA je, da se ta dejavnost umesti v javni sektor, kamor vsebinsko in funkcionalno sodi. Glede na zatečeni režim osebne asistencе velik del odgovornosti za uresničitev teh zahtev nosijo državni odločevalci, njihova vloga ni le retorično olepševanje razmer.

Glavni odbor SOA

zanj Nenad H. Vitorović

predsednik SSS

Mirsad Begić

